

ВПЛИВ СПОСОБУ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ГРЕЧКИ ДЛЯ УМОВ СУМЩИНИ.

Таценко О.В., старший викладач кафедри «Експлуатації техніки»,
Сумського національного аграрного університету

Анотація. Досліджено вплив способу і виду основного обробітку ґрунту різними робочим сільськогосподарськими машинами та попередника на врожайність зерна гречки для умов чорноземних ґрунтів Сумщини. Особливу увагу приділено визначенню врожайності зерна гречки в залежності від способу основного обробітку ґрунту різними сільськогосподарськими машинами та попередника.

Ключові слова. Основний обробіток ґрунту, спосіб обробітку, попередник, технічне забезпечення, гречка, врожайність зерна.

В Україні найсприятливішими для вирощування гречки є зони Лісостепу і Полісся. Площі під гречкою в Україні зменшуються, тому що технологія вирощування та обробітку гречки передбачає певні специфічні особливості. Для отримання високої урожайності треба враховувати сучасні системи обробітку ґрунту, системи удобрення та місце її у сівозміні. Тому вона і здобула статус примхливої у вирощуванні культури.

Науково обґрунтована сукупність систем обробітку ґрунту для кожного поля сівозміни складає систему обробітку ґрунту в сівозміні. При сучасному обробітку ґрунту системи мають бути енерго- та ресурсозберігаючими, ґрунтозахисними, нероздільно пов'язаними з іншими елементами прогресивної технології вирощування сільськогосподарських культур [1, с. 76-77].

Основний обробіток ґрунту та попередник відіграють важливу роль у підвищенні культури землеробства та контролюванні забур'яненості посівів сільськогосподарських культур, в тому числі і гречки [2, с. 18].

Попередники, погодні умови, а також характер та величина забур'яненості поля визначають доцільність використання окремих способів та систем основного обробітку ґрунту під гречку. Це все перелічене обумовлює потребу у продовженні досліджень із визначення найбільш оптимального ґрунтообробітку стосовно забур'яненості, попередника та зменшення затрат для отримання основної продукції з

метою підвищення ефективності вирощування сільськогосподарських культур в майбутньому.

У системі агротехнічних заходів, які сприяють реалізації біологічних можливостей гречки, великої уваги слід надавати розміщенню її після кращих попередників. У сівозміні гречку висівають після різних культур, проте вищі врожаї її збирають на чистих не забур'янених і добре підготовлених полях. Найкращими попередниками для неї у лісостеповій зоні є просапні культури (картопля, коренеплоди, кукурудза), зернобобові, удобрені зернові озимі і ярові.

Багато агротехнічних прийомів мають бути диференційовані відповідно до ґрунтово-кліматичних умов зони. Правильний вибір того чи іншого способу обробітку ґрунту залежить від культури, місця її в сівозміні. Різноманіття цих умов викликає необхідність проведення досліджень, щодо вивчення ефективності різних способів основного обробітку ґрунту під польові культури та попередників, у тому числі під гречку. Наукові дослідження дають змогу з'ясувати, яким чином впровадження прийомів обробітку ґрунту впливає на якість продукції гречку, оцінити урожайність зерна і на цій основі обґрунтувати виконання комплексу ґрунтообробних заходів.

Гречка позитивно реагує на якісний обробіток ґрунту, який забезпечує оптимальні водний, поживний, тепловий і повітряний режими і створює добрі умови для формування кореневої системи.

На даний час при вирощуванні гречки традиційно застосовують ряд технологій, що мають визначену направленість і яка відрізняються одна від другої прийомами, відповідно до конкретних ґрунтово-кліматичних умов господарств.

З метою дослідження впливу технологічних процесів основного обробітку ґрунту проводилися дослідження різних варіантів основного обробітку ґрунту після зернових попередників в технологіях вирощування гречки, які базуються на наступних способах основного обробітку ґрунту: оранка та мінімального обробітку ґрунту. Урожайність основної продукції гречки, визначалася згідно існуючих методик в трьохкратній повторності на ділянках з визначенням показника у визначених місцях поля.

В результаті проведених досліджень було отримано наступні результати урожайності основної продукції гречки в залежності від попередника та способу і глибини основного обробітку ґрунту, які представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Урожайність основної продукції гречки в залежності від попередника і способу основного обробітку ґрунту.

<i>Варіант основного обробітку ґрунту, глибина обробітку, машинний агрегат</i>	<i>Урожайність основної продукції, т/га</i>				<i>+/- до оранки</i>
	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>Середнє</i>	
<i>Попередник – Кукурудза на зерно</i>					
Оранка, 21±1 см, МТЗ-80+ПЛН-3-35	1,72	1,83	1,61	1,72	-
Мінімальний обробіток, 15±1 см, МТЗ-80+ДАН-2,1	1,41	1,42	1,37	1,40	-0,32
<i>Попередник – Овес</i>					
Оранка, 21±1 см, МТЗ-80+ПЛН-3-35	1,62	1,60	1,70	1,64	-
Мінімальний обробіток, 15±1 см, МТЗ-80+ДАН-2,1	1,30	1,32	1,28	1,30	-0,34

Таким чином, проведені дослідження в умовах чорноземних ґрунтів Сумщини дають можливість стверджувати, що на урожайність гречки впливають, як попередники так і способи основного обробітку ґрунту. Згідно проведених досліджень раціональним основним обробітком ґрунту під гречку в умовах Сумщини по зернових попередниках (овес та кукурудза на зерно) являється оранка ґрунту машинним агрегатом МТЗ-80+ДАН-2,1 з глибиною обробітку 21,0 ± 1,0 см з відхиленням по урожайності в залежності від попередника 0,08 ц/га.

Список використаної літератури

1. Танчик С. Плуг не відмінюється / С. Танчик, Є. Бабенко // Пропозиція: Інформаційний щомісячник. – 2010. - №12, с. 76-77.
2. Сайко В. Ф. Системи обробітку ґрунту в Україні / В. Ф. Сайко, А. М. Малієнко. – Київ: ТОВ ВД "ЕКМО", 2007. – 44 с.